ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

Утвърждавам.
Декан:
/доц. д-р Милена Йоргова/

КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

за студенти от специалност "Психо-социална рехабилитация"
ОКС „Магистър" в същото професионално направление, 2 семестъра

1. Рехабилитация – същност, основни характеристики, видове, контингенти за рехабилитация.
2. Психосоциална рехабилитация - цели, принципи, прилагани техники и модели.
3. Национална система на здравеопазване на Р. България - основни организационни принципи. Лечебни заведения – видове, организационна структура, дейности.
4. Здравни заведения - видове, организационна структура, дейности.
5. Психологични детерминанти на здравето и болеста.
6. Психосоматика. Психосоматични концепции. Стрес, дистрес – същност, фази, копинг стратегии.
7. Социални детерминанти на здравето и болестта. Социокултурни еталони на здравето.
8. Оценка на психосоциалните нужди и потребности. Оценяване на вътрепсихичните, междуличностните и факторите на средата.
9. Оценка, основана на силните страни на клиента – същност, ползи, аспекти.
10. Възрастови особености на поведение при соматични заболявания на пациенти в зряла и старческа възраст.
11. Съдова деменция и Болест на Алцхаймер - клинична картина, ход на протичане, превенция, психосоциална рехабилитация.
12. Игра - същност. Форми на играта. Използване на игровите техники в психосоциалната рехабилитация.
13. Планиране на арттерапевтичните методи и игрови техники според етапите на работния процес в процеса на психосоциална рехабилитация.
14. Групова работа и групова терапия.
15. Груповата терапия като кризисна интервенция.
16. Социални последици от менталните увреждания и психичните разстройства за личността, семейството и обществото.
17. Социална работа с лица с ментални увреждания и психични разстройства - подходи и методи. Индивидуална и групова социална работа.
18. Психосоциална рехабилитация, ресоциализация и реадаптация на лицата с ментални увреждания и психични разстройства.

19. Семейството - основен фактор за психосоциална подкрепа на личността, същност и характеристика. Семейства в риск. Определение и същност на риска. Видове риск.
20. Общност - значение, особености. Социална работа в общността. Принципи и методи на работата с клиенти на ниво общност.

Литература

1. Бакълтър, С.И., Практическа Арт терапия, изд. „Център за психосоциална подкрепа“, 2010.
2. Бончева, И. Психология на детското развитие. Изд. „Славена“, 2013.
3. Боулби, Дж. Стабилна основа. Изд. „Изток-Запад“, 2019.
4. Будева, С., Между рая и ада. За зависимостите и ролята на помагащите професионалисти, изд. „Фабер”, В.Търново, 2014.
5. Будева, С. Помагащият процес - пътешествие през теорията и практиката. В. Търново, Издателство "Фабер", 2024.
6. Вал Морисън, Бенет, П., Въведение в здравната психология, Трето издание, София: Изток-Запад, 2013, http://www.bookpoint.bg/files/mf/books/67541_uploaded_file.pdf.
7. Василева, Н., Детска невропсихология. УИ „Св. Кл. Охридски“, С. 2018.
8. Вачева, Д. Ерготерапевични умения, изкуства и занаяти. МУ-Плевен, 2020.
9. Границка, В., Арттерапия. Теоретични и практически изменения, изд. „Тип-топ-прес“, 2018.
10. Гудлан, П. „Повече от 300 игри за всякакви случаи”, Скипчър юниън, София, 2003.
11. Дарли, С., Хийт, У. Практическо ръководство по експресивна арттерапия”,Серия Практики, Център за психосоциална подкрепа, София, 2013.
12. Даскалова, Ф. Г. Психопедагогика на ранното детство. – София: ИК„Даниела Убенова“, 2008.
13. Дейвис, Р. Институт за семейства, факултет по социална работа. Набор от инструменти за ориентирана към семейството социална работа. Детско благополучие - от превенция към закрила. Ню Джърси, 2008
14. Димитров, Т. Дългосрочна рехабилитация и качество на живот, ГорексПрес, София, 2018.
15. Драголова, Е., Батоева, Д., Попов, Т., Педагогическа и психологическа диагностика, изд. „Аскони-издат“, 2006.
16. Е-ръководство за управление на стреса и психо-социалните рискове, http://mengineer-bg.com/documents/obuchenia/!Stress-BG/story_content/external_files/BG%20-%20%D0%95-%D1%80%D1%8A%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%B7%D0%B0%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%B0%20%D0%B8%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE-

%D1%81%D0%BE%D1%86%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5%20%D1%80%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B5.pdf.
17. Закон за здравето, ДВ. бр.70/2004 г., изм. и доп. ДВ. бр.52 от 27 Юни 2025 г.
18. Закон за лечебните заведения, ДВ, бр. 62/1999 г., изм. и доп. ДВ. бр.74 от 9.09. 2025 г.
19. Залуцкая, Н. М. Психосоциальная реабилитация в психиатрии и неврологии Методологические и организационные аспекты. Санкт-Петербург: СпецЛит, 2017.
20. Йорданов, И., Захариев, Б. Първите 7. Ранното детско развитие – перспективи, предизвикателства и отговорности. Дискусионен доклад. Издание на УНИЦЕФ. 2014, https://www.unicef.org/bulgaria/sites/unicef.org.bulgaria/files/2018-10/The_first_7_A_Disscusion_Report.pdf.
21. Йошинов, Р., И. Колева. Иновации в обучението по рехабилитация. РИК СИМЕЛ, София, 2011..
22. Колев, К. М. Иванова, Н. Нинов, Цв. Ненкова. Организация и управление на здравеопазването, Фабер, В. Търново, 2011.
23. Колева, И. Въведение във физикалната превенция, физикалната терапия и рехабилитация, ИК "Стено", София, 2022.
24. Колева, И. Основи на физикалната медицина, физикалната терапия и рехабилитация, част 2, София, 2015.
25. Консенсусно становище за психосоциалната рехабилитация, изработено от Световната здравна организация (СЗО), WHO, Regional Office for Europe. European health for all database (HFA-DB), https://gateway.euro.who.int/en/datasets/european-health-for-all-database/.
26. Кори, Дж., Теория и практика на груповото консултиране, изд. „Изток-Запад“, 2016.
27. Либерман, Р., Де Ризи,У., Мюзер, К. Трениране на социални умения за психиатрични пациенти. София, 1999.
28. Матанова В., Е. Тодорова. Ръководство за прилагане на методика за оценка на образователните потребности на децата и учениците. Институт за психично здраве и развитие, С., 2013.
29. Медицинска психология, авт. колектив, изд. „Стено“, 2013.
30. Международна класификация на функционирането на човека, увреждането и здравето, СЗО, Женева, 2001; http://www.who.int/classifications/icf/en/.
31. Международна класификация на болестите – X ревизия, http://ncpha.government.bg/files/nczi/MKB/mkb_v1_part2.pdf.
32. Методическо ръководство за условията и реда на предоставяне на социалната услуга „Център за социална рехабилитация и интеграция“, АСП, 2013.
33. Механджийска, Г., Психосоциална трудова и рекреационна терапия в клиничната социална работа, УИ „Св. Климент Охридски“, 2018.
34. Механджийска, Г., Психосоциална подкрепа в група от възрастни и стари хора, Годишник на СУ „Св. Климент Охридски“, Книга „Социални дейности“, том 104, 2012,

https://docs.google.com/viewer?url=http://62.44.111.227/gsu/Pedagogika/kn_soc_deinosti/PED_SOC_104/statii/03_Ginka%20Mehandjiiska.pdf.
35. Милушева, Т., Концептуална рамка на възстановяването на личността в процеса на психосоциална рехабилитация, Е-списание СОЦИАЛНА РАБОТА 2017, брой 2, година V, 27–49, http://oaji.net/articles/2017/2961-1526883911.pdf.
36. Милушева, Т., Психосоциална рехабилитация в клиничната социална работа с клиенти с психични и поведенчески разстройства, УИ „Св. Климент Охридски“, 2018.
37. Монтанаро, С. Да разбираме децата. Значението на първите три години от живота. Изд. „Асеневци“, 2018, 222 стр.
38. Моят дом, моят избор в България. Правото на живот в обществото за хората с ментални увреждания през 2014 г., Център за застъпничество за правата на лица с ментални увреждания (ЦЗПЛУУ), 2014., http://www.mdac.org/sites/mdac.info/files/moyat_dom_moyat_izbor_v_blgariya_2014_0.pdf.
39. Наредба №8 от 7 септември 2011 г. за условията и реда за осъществяване на програми за психосациална рехабилитация на лица, които са били зависими или са злоупотребявали с наркотични вещества, https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135752920.
40. Наръчник за психосоциална работа с хора засегнати от редки заболявания, http://huntington.bg/wp-content/uploads/2015/12/%D0%9D%D0%B0%D1%80%D1%8A%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%B7%D0%B0-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%86%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%B0.pdf.
41. Наръчник за работа с деца със специални образователни потребности в предучилищна възраст, Авт. Колектив. Изд. „Д-р Йозеф Раабе“, Прага, 2019, 230 стр.
42. Национална здравна стратегия 2021-2030 г.
43. Пирьова, Б., Невробиологични основи на човешкото поведение, изд. „НБУ“, 2011.
44. Пирьова, Б., Поведенческа медицина, изд. „НБУ“, 2011.
45. Пулова-Ганева, Ю. Глобализация и здравни рискове. – В: Развитие на българската и европейската икономика - предизвикателства и възможности, том 7, с. 218-225, Велико Търново: Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 2023.
46. Пулова-Ганева, Ю. Качество на социалните услуги - предизвикателства пред българската практика. – Сборник от международна научна конференция „Проблеми на социалната и икономическата сигурност“, 19.11.2021, В. Търново, Том 2, с. 153-162, В. Търново: Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“, 2023.
47. По-ефективно използване на съществуващия човешки и институционален капацитет в полза на засегнатите от деменция в България, Алцхаймер ГС, София, 2016.

48. Работа със семейства в риск. По материали на СПСД ФИЦЕ-България, сборник Работа с родители, София, 2013.
49. Радев, Н., Будева, С., Социални умения, изд.”Фабер”, В.Търново, 2005, второ разширено и преработено издание, 2011.
50. Райчева, Р.Р., Грошкова, Т., Василев, П., Николова, Е., Райнова-Наследникова, Р., Насоки за добра практика в психосоциалната рехабилитация на зависимости, Изд. „НЦН“, 2009, https://ncpha.government.bg/images/___NCPHA/__Publications/_MethodologicalDocuments/Rehabilitation_guidelines-final.pdf.
51. Рубин, Дж.А., Арттерапия. Как да използвате лечителната сила на изкуството в своята практика, изд. „Институт за терапия и експресивни изкуства4,“, 2019.
52. Саймънтън, К., Крайтън, Дж., Личност, болест, стрес и здраве, изд. „Сиела“, 2009.
53. Салчев, П., Т. Веков, Сл. Джамбазов, П. Димитров. Социална медицина. Издател: Български кардиологичен институт, 2023.
54. Салчев, П., Л. Георгиева, Н. Христов, Т. Кундурджиев. Първичната здравна помощ в България – факти и анализи, http://www.president.bg/docs/1352303673.pdf.
55. Сапунджиев, С., Теоретико-практически модел на клинична социална работа при социална рехабилитация и ресоциализация в общността на лица с психични разстройства, Е-списание СОЦИАЛНА РАБОТА 2017, брой 2, година V, 102–125, http://oaji.net/articles/2017/2961-1526884241.pdf.
56. Сборник с добри практики в областта на професионалната рехабилитация, ориентиране, обучение и заетост на хората с увреждания, реализирани в Белгия и България, София, 2012; http://nfri.bg/documents/Sbornik-s-dobri-praktiki-BG-01-14.pdf.
57. Солохиной, Т.А., В. В Ястребовой. Общественные формы помощи в психиатрии: история и современность. Москва: ИД Городец, 2019.
58. Солохиной Т.А. Психосоциальная реабилитация: современный подход http://familymh.ru/lectio_f12.
59. Стамболова, С. и колектив, Психиатрия и психология, под ред. на проф.д-р Дрозда Писева – Стоянова, дмн, МИ „АРСО – Асен Петров”, София, 2005.
60. Стандарти за развитие и учене в ранното детство: от раждането до три години. Авт. Колектив. Второ издание. 2015.
61. Стоянова, Ст., Управление на групи. Университетско издателство ВТУ, 2021.
62. Стоянова, Ст., Групи - динамика и рискове, "Ай анд Би", 2013.
63. Стратегическа рамка на политиката на здравеопазването за подобряване на здравето на нацията 2014-2020 г.
64. Стърн, М., Минич, М., Миклич, Н., Томашич, Р., Землич, И., димова, Д., Психосоциална подкрепа за жертви на домашно и основано на пола насилие. Наръчник. Изд. Сдружение „Център Динамика”, 2017, https://socialaffairsru.weebly.com/uploads/2/6/2/8/26282900/naruchnik-po-proekt-first-compressed.pdf.

65. Топузов И. Основи на ерготерапията – I, II, III част. РИК СИМЕЛ, София, 2006-2009.
66. Франк, В., Психиатрия, българско издание под редакцията на проф. д-р Кирил Киров. МИ „Шаров“, София, 1995.
67. Фер, С.С., въведение в груповата терапия, изд. „Наука и изкуство“, 2002.
68. Франкъл, В., Теория и терапия на психичните разстройства**,** изд. „Lege artis“ 2018.
69. Хелт, Б.Хората с интелектуални увреждания и обществото, Антропософска лечебна педагогика и социална терапия - България, 2 Юни 2009 г., http://www.oporabg.com/?q=node/38.
70. Христозов, Х., Психиатрия, изд.Медицина и физкултура, София, 1988.
71. Cook JA, Cohler BJ, Pickett SA, et al. Life course and severe mental illness: implications for caregiving within the family of later life. Family Relations, 1997, 46:427-436.
72. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM) - V Edition. https://psychiatryonline.org/pb-assets/dsm/update/DSM5Update_October2017.pdf.
73. Insel, T.R. et al., Rethinking mental illness. Journal of the American Medical Association 303, 2010, p. 1970-1971.
74. Jansen, M. A. American Psychological Association. Recovery to Practice Initiative Curriculum: Reframing Psychology for the Emerging Health Care Environment, 2014
75. Psychoeducation and family therapy, https://www.nursing.theclinics.com/article/S0029-6465(02)00068-3/pdf.
76. Scajfa, Marjorie E., Maggie Reitz. Occupational Therapy in Community-Based Practice Settings. Philadelphia, 2014.
77. Stroul, Beth A. Models of community support services: Approaches to helping persons with long-term mental illness. 1986.
78. Wynne, R., De Broeck, V., Vandenbroek , K., Leka, P.S., Jain, A., McDaid, D., Насърчаване на психичното здраве на работното място Ръководство за прилагане на комплексен подход, Люксембург, Служба за публикации на Европейския съюз, 2017.

Конспектът е приет на заседание на катедра „Организация и методология на социалните дейности” с Протокол № 7 /21.10.2025 г.

Ръководител на катедра ОМСД:
/доц. д-р Ю. Пулова/